De Jonge Specialist

NATIONALE BASISARTSEN EN AIOS ENQUÊTE 2026

Kinderwens, zwangerschap en ouderschap: de impact van gezinsvorming op ons allemaal

RESPONDENTEN

22% man

3.405 totaal aantal respondenten

78% vrouw

Functie: **71%** aios | **29%** basisarts

→ ca. **36%** van alle intramurale aios in Nederland

Type instelling: **47%** algemeen ziekenhuis | **43%** universitair medisch centrum | **10%** andere zorginstelling

IMPACT OP HET INDIVIDU EN HET TEAM

73% heeft één of meer collega's die verminderd inzetbaar zijn i.v.m. kinderwens, fertiliteitstraject, zwangerschap of ouderschap.

- **55%** ervaart hierdoor geen of geringe extra belasting
- **20%** ervaart een (zeer) sterke extra belasting
  - ontbreken van vervanging (75%)
  - overnemen van diensten (69%)
- **10%** is zelf verminderd inzetbaar i.v.m. kinderwens, fertiliteitstraject, zwangerschap of ouderschap
  - → **37%** ervaart hierdoor een (zeer) sterk schuldgevoel

KINDERWENS

21% wenst door het werk minder kinderen

3% heeft door het werk afgezien van een kinderwens

→ Wie door het werk minder of geen kinderen wil, noemt:

- **89%** moeilijke combinatie van werk en gezinsleven door de werkdruk
- **66%** beperkte flexibiliteit in het werk

52% stelt kinderwens vanwege werk uit

→ Redenen:

- **68%** eerst een opleidingsplaats verkrijgen
- **45%** fase van de opleiding
- **38%** hoge werkdruk

15% van de vrouwelijke en **4%** van de mannelijke respondenten heeft discriminatie ervaren rondom kinderwens, zwangerschap of ouderschap

ZWANGERSCHAP

68–78% geen effect op arbeidscontract, loopbaankeuzes en beoordeling door werkgever

29% van de (ex-)zwangeren werkt(e) met eigen instemming nachtdiensten tijdens zwangerschap en **4%** ondanks eigen bezwaar

Van wie nachtdiensten werkte, deed **34%** dit ook na 12 weken

Meest genoemde redenen voor nachtdiensten: druk op het rooster (**54%**) en de norm op de werkvloer (**48%**)

9% heeft een partner die zwanger is (geweest) tijdens hun werk als basisarts of aios

40% van de vrouwelijke respondenten is zwanger (geweest) tijdens werk als basisarts of aios

63% wel invloed op de opleiding

→

- **35%** ziet af van bepaalde trainingen of stages
- **33%** heeft minder tijd voor niet-klinische taken
- **30%** heeft minder tijd voor ontwikkelen van vakspecifieke vaardigheden

VERLOF

Partners		Ouders	
75% volledig geboorteverlof opgenomen	**84%** volledig aanvullend geboorteverlof opgenomen → **81%** naar wens	**70%** betaald ouderschapsverlof volledig opgenomen → **70%** naar wens	**18%** onbetaald ouderschapsverlof volledig opgenomen

OUDERSCHAP

33% draagt zorg voor één of meerdere kinderen:
- **42%** van de aios en
- **11%** van de basisartsen

76% ervaart in redelijke tot zeer sterke mate ruimte om ouderschap en werk te combineren

69% ervaart helemaal geen of in geringe mate flexibiliteit in werktijden

→ Meest genoemde belemmeringen:
- Niet later kunnen starten of eerder kunnen stoppen (**78%**)
- Niet (gedeeltelijk) vanuit huis kunnen werken (**72%**)

Perspectief van basisartsen, aios en opleiders

Uit de interviews met basisartsen en aios komt naar voren dat de ervaringen rondom kinderwens, zwangerschap en ouderschap samenhangen met de **lokale werkcultuur**.

Een ondersteunende opleider, open communicatie en voldoende personele bezetting dragen bij aan positieve ervaringen.

Hoge werkdruk, dienstbelasting, schuldgevoel richting collega's en een cultuur waarin doorwerken de norm is, zijn belangrijke knelpunten.

Ook opleiders staan overwegend positief tegenover het combineren van opleiding en gezinsvorming en beschouwen dit als een normale levensfase. Tegelijkertijd ervaren zij in de praktijk uitdagingen door de impact van zwangerschap, verlof en fertiliteitstrajecten op roosters, opleidingscontinuïteit en patiëntenzorg. Opleiders benadrukken het belang van tijdige communicatie, wederzijdse verwachtingen en voldoende flexibiliteit binnen opleidingstrajecten.

Meer info is te vinden op:
www.dejongespecialist.nl/nationale-basisartsen-en-aios-enquete-2026